

Sygn. akt IV U 1749/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Płaczek

Protokolant: st. sekr. sądowy Jolanta Stawarz

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2014 r. w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 30 września 2013 r. nr (...)

w sprawie W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1749/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 31 stycznia 2014 r.

Decyzją z dnia 30.09.2013 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił W. K. przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnia wymogów, określonych w art. 184 powołanej ustawy, od wystąpienia których uzależnione jest nabycie prawa do emerytury, ponieważ nie udokumentował 15-letniego stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze, a jedynie 7 lat, 2 miesiące i 10 dni takiej pracy. W stażu tym organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy okresu zatrudnienia w (...) S.A.

w B. od 01.09.1968 r. do 31.08.1971 r. na stanowisku ślusarza-ucznia nauki zawodu, ponieważ jako uczeń ubezpieczony nie był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz od 12.11.1981 r. do 28.02.1990 r. w Rolniczej Spółdzielni (...)

w S., ponieważ wnioskodawca był członkiem tej Spółdzielni i nie pracował w niej w oparciu o umowę o pracę.

Od decyzji tej odwołał się W. K., domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że pracował w szczególnych warunkach w Rolniczej Spółdzielni (...) w S. od 12.11.1981 r. do 28.02.1990 r. w charakterze kierowcy ciągnika kołowego i kombajnisty. Jak wskazał, w Spółdzielni tej, pomimo formalnego statusu członka, był zatrudniony na podstawie umowy o pracę. Pracę kierowcy ciągnika i kombajnisty świadczył więc w warunkach wynikających z art. 22 § 1 k.p., a nie na zasadzie członkostwa w Spółdzielni. Odwołujący podał, że w ramach tego zatrudnienia korzystał z urlopu wypoczynkowego, otrzymywał dodatkowe wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, był ubezpieczony i nie uczestniczył w podziale zysku Spółdzielni.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że W. K., w dniu (...) osiągnął 60 lat życia. Na dzień 01.01.1999 r. odwołujący udowodnił 27 lat, 6 miesięcy i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz staż pracy w szczególnych warunkach

w wymiarze 7 lat, 2 miesięcy i 10 dni z tytułu zatrudnienia w Zakładach Produkcji (...) w B. od 01.09.1971 r. do 26.07.1972 r. i od 09.08.1974 r. do 30.09.1975 r. w charakterze ślusarza (polerowacza), w Zakładzie (...) w B. od 22.03.1976 r. do 14.01.1977 r. na stanowisku ślusarza- polarnika, w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w R. od 19.01.1977 r. do 31.03.1979 r. w charakterze zbrojarza oraz w (...) w B. od 17.09.1979 r. do 31.10.1981 r. na stanowisku zbrojarza.

We wniosku z dnia 12.09.2013 r. ubezpieczony wniósł o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Zaskarżoną decyzją z dnia 30.09.2013 r. (...) Oddział w T. odmówił W. K. przyznania prawa do tego świadczenia, ponieważ wnioskodawca nie udokumentował 15- letniego stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

We wniosku o emeryturę ubezpieczony wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

(okoliczności bezsporne)

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

Od 01.09.1968 r. do 31.08.1971 r. odwołujący odbywał naukę zawodu ślusarza w Zakładach Produkcji (...) w B.. W dniu 31.08.1971 r. złożył egzamin z tej nauki przed Zakładową Komisją Kwalifikacyjną z wynikiem pozytywnym. W tym samym roku ukończył naukę w trzyletniej (...) Szkole Zawodowej- (...) w B. w zawodzie ślusarza- mechanika.

dowód:

- odpis zaświadczenia o ukończeniu nauki zawodu z dnia 16.11.1981 r.- akta osobowe,
- odpis świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej z dnia 16.11.1981 r.- akta osobowe,

Od 12.11.1981r. odwołujący był zatrudniony w Rolniczej Spółdzielni (...)w S., w Zakładzie (...) prowadzonym przez tę spółdzielnię , a od 17.03.1982 r. do 28.02.1990 r. był członkiem tej spółdzielni i pracował w na zasadach członkostwa w charakterze kierowcy ciągnika i kombajnu w wymiarze 8 godzin dziennie, a nawet dłużej, za wynagrodzeniem ustalonym zgodnie z zasadami wynagradzania pracy członków Spółdzielni. Deklarację przystąpienia do Spółdzielni w charakterze jej członka odwołujący złożył w dniu 17.04.1982 r., zobowiązując się do wniesienia wkładu pieniężnego w wysokości 500 zł, przyjmując na siebie odpowiedzialność za zobowiązania Spółdzielni i poddając się postanowieniom Statutu Spółdzielni i wszelkim podjętym uchwałom władz Spółdzielni. W dniu 17.03.1982r. został przyjęty w poczet

członków spółdzielni. Odwołującego rozliczano według dniówek obrachunkowych. Ubezpieczony był też zobowiązany do uczestniczenia w posiedzeniach Walnego Zgromadzenia Członków z pełnym prawem głosu. Wszyscy pracownicy Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) w S. byli jej członkami. Ich pracę rozliczano według dniówek obrachunkowych. Każdy z członków był obowiązany do wniesienia wkładu pieniężnego. Wkład taki wniósł również odwołujący. Raz w roku zwoływano Walne Zgromadzenie Spółdzielni. Polecenia odwołującemu wydawał kierownik produkcji rolniczej. On też wystawiał mu karty drogowe, które ostatecznie akceptował Prezes Spółdzielni. Odwołujący korzystał z dni wolnych od pracy i podpisywał listy obecności.

dowód:

- kserokopia świadectwa pracy z dnia 21.12.1990 r.- cz. II akt ZUS,
- deklaracja przystąpienia do Spółdzielni z dnia 17.03.1982 r.- akta osobowe
- uchwała Nr I/12/88 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z dnia 11.04.1988 r. w sprawie zatwierdzenia wynagrodzenia dla odwołującego- akta osobowe,
- karta płacy- akta osobowe,
- pismo Spółdzielni z dnia 21.12.1990 r.- akta osobowe,
- zeznania świadka M. W. 00:05:50,
- częściowo zeznania świadka L. Z.- 00:14:53-00:25:51,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów i zeznania świadków.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego. Szczególne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miały dokumenty zalegające w aktach osobowych ubezpieczonego ze spornego okresu , z których niezbitcie wynika, iż był on członkiem Rolniczej Spółdzielni (...) w S. .

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadka M. W., która złożyła depozycje odnośnie charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w Rolniczej Spółdzielni (...) w S. i rodzaju wykonywanych przez niego czynności. Zeznania te zasługiwały na walor pełnej wiarygodności, gdyż były wewnętrznie spójne, logiczne, a przy tym przekonujące w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego. Z zeznań tych w sposób nie budzący jakichkolwiek wątpliwości wynika, że w spornym okresie odwołujący pracował co prawda w rolniczej spółdzielni produkcyjnej w wymiarze 8 godzin dziennie w charakterze kierowcy ciągnika i kombajnu, jednak na zasadach członkostwa, nie zaś na podstawie umowy o pracę. W szczególności, jak wskazał świadek- będący w spornym okresie główną księgową w Spółdzielni- odwołujący był członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej, jego pracę rozliczano według dniówek obrachunkowych, wszyscy pracownicy Spółdzielni, w tym odwołujący, byli obowiązani do wniesienia wkładu pieniężnego i raz w roku zwoływano walne zgromadzenie członków Spółdzielni. Zeznania te znalazły pełne pokrycie w treści znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy dokumentów w postaci deklaracji przystąpienia do Spółdzielni z dnia 17.03.1982 r., uchwały Nr I/12/88 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z dnia 11.04.1988 r. w sprawie zatwierdzenia wynagrodzenia dla odwołującego, karty płacy, pisma Spółdzielni z dnia 21.12.1990 r. oraz treści zalegającej w aktach organu rentowego kserokopii świadectwa pracy z dnia 21.12.1990 r.

Zeznania świadka L. Z. Sąd uznał za wiarygodne jedynie w części. Nie zasługiwały bowiem na wiarę twierdzenia tego świadka o tym, że pracownicy Rolniczej Spółdzielni (...) w S. nie wnosili żadnych wkładów, a ich pracę,

w tym zasady wynagradzania, regulował Kodeks pracy. W tej części zeznania świadka pozostają w sprzeczności z treścią zeznań świadka (...)i wymienionymi wyżej dokumentami. W pozostałym zakresie zeznania L. Z. zasługiwały na wiarę, gdyż znalazły potwierdzenie w dowodach stanowiących podstawę ustaleń faktycznych Sądu.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd rozważył, co następuje:

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie, czy odwołującemu W. K. przysługuje tzw. wcześniejsza emerytura z zastosowaniem obniżonego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Powołana ustawa w dziale X rozdział 2 zawiera szczególną regulację przejściową, dotyczącą niektórych ubezpieczonych, zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 01.01.1999 r.

W art. 184 ustawy zostało przewidziane prawo do wcześniejszej emerytury dla zamkniętego katalogu ubezpieczonych, urodzonych po dniu 31.12.1948 r., którzy do końca 1998 r. spełnili ustawowo określone wymogi stażowe. Zróżnicowanie warunków przechodzenia na emeryturę ubezpieczonych, o których mowa w art. 184 ustawy w stosunku do innych ubezpieczonych dokonane zostało według kryterium urodzenia, ale także według kryterium posiadania na dzień 01.01.1999 r. wymaganego stażu zawodowego i ubezpieczeniowego.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy, ubezpieczonym, urodzonym po dniu 31.12.1948 r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 01.01.1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat- dla kobiet i 65 lat- dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2). Wymagany w art. 184 ust. 1 pkt. 2 okres składkowy i nieskładkowy przewiduje art. 27 ustawy, w świetle którego okres ten wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn- w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania zaskarżonej decyzji.

Przepisy dotychczasowe w rozumieniu art. 184 powołanej ustawy, to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Z § 1 tego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników, wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Natomiast § 2 ust. 1 stanowi, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl zaś § 4, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołujący osiągnął wiek 60 lat oraz posiadał na dzień 01.01.1999 r. wymagany 25-letni okres ubezpieczenia i we wniosku o emeryturę wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Kwestią sporną pozostawała natomiast kwalifikacja jego pracy od 12.11.1981 r. do 28.02.1990 r. w Rolniczej Spółdzielni (...) w S. oraz od

01.09.1968 r. do 31.08.1971 r. w Zakładach Produkcji (...) w B..

Odmawiając ubezpieczonemu zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach tych okresów organ rentowy podniósł, że od 01.09.1968 r. do 31.08.1971 r. wnioskodawca zajmował stanowisko ślusarza-ucznia nauki zawodu, a zatem nie był zatrudniony stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy, zaś od 12.11.1981 r. do 28.02.1990 r. był członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej i nie pracował w tej spółdzielni w oparciu o umowę o pracę.

Z takim stanowiskiem organu rentowego należy się zgodzić.

Przesłanki do nabycia emerytury w obniżonym wieku emerytalnym określa powołany wyżej art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Z art. 32 tej ustawy oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynika, że warunki te dotyczą tylko „pracowników”.

Najistotniejszy i nie podlegający dyskusji, w świetle zebranego materiału dowodowego, jest tymczasem fakt, że w spornym okresie ubezpieczony był członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej (Rolniczej Spółdzielni (...) w S.).

Okoliczność ta wynika z zeznań świadka M. W., a ponadto z treści znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawcy dokumentów w postaci deklaracji przystąpienia do Spółdzielni z dnia 17.03.1982 r., uchwały Nr I/12/88 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z dnia 11.04.1988 r. w sprawie zatwierdzenia wynagrodzenia dla odwołującego, karty płacy, pisma Spółdzielni z dnia 21.12.1990 r., jak również z treści zalegającej w aktach organu rentowego kserokopii świadectwa pracy z dnia 21.12.1990 r.

W deklaracji z dnia 17.03.1982 r. wyraźnie zaznaczono, że odwołujący przystępuje do Spółdzielni w charakterze jej członka, zobowiązując się do wniesienia wkładu pieniężnego

w wysokości 500 zł, przyjmując na siebie odpowiedzialność za zobowiązania Spółdzielni

i poddając się postanowieniom Statutu Spółdzielni i wszelkim podjętym uchwałom władz Spółdzielni. Uchwała Nr I/12/88 Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z dnia 11.04.1988 r. dotyczy zatwierdzenia wynagrodzenia dla odwołującego, obliczanego według dniówek obrachunkowych, co potwierdza nadto karta płacy. W piśmie Spółdzielni z dnia 21.12.1990 r. wyraźnie zaznaczono, że odwołujący jest jej członkiem, zobowiązanym do uczestniczenia w posiedzeniach Walnego Zgromadzenia Członków z pełnym prawem głosu. W końcu, w świadectwie pracy z dnia 21.12.1990 r. (część II akt organu rentowego, dotycząca kapitału początkowego) wyraźnie zaznaczono, że ubezpieczony był członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej i rozliczono go według dniówek obrachunkowych.

W tych okolicznościach sprawy rozstrzygnąć więc należało, czy praca świadczona

w ramach stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej może zostać uznana za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu powołanych wyżej przepisów.

Jednoznacznej, negatywnej odpowiedzi na tak postawione pytanie udziela utrwalone orzecznictwo, zgodnie z którym praca w charakterze członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie daje prawa do przejścia na emeryturę w wieku niższym niż podstawowy wiek emerytalny z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach, o których mowa w art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Dlatego też, do okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie wlicza się okresu pracy wykonywanej w ramach członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej (por. wyroki SN:

z dnia 25.01.2005 r., I UK 142/04, OSNP 2005/17/272 i z dnia 18.01.2005 r., II UK 136/04, LEX nr 602703; wyrok NSA w Łodzi z dnia 20.03.2003 r., II SA/Łd 2276/01, Pr. Pracy 2003/9/42). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.01.2005 r., I UK 142/04 (OSNP 2005/17/272) stwierdził przy tym, że przedstawione w art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS ograniczenie prawa do wcześniejszej emerytury jedynie do wypadków świadczenia pracy w charakterze pracownika nie jest niezgodne z konstytucyjną zasadą równego traktowania (art. 32 Konstytucji RP). Jak zaś podkreślił Naczelny Sąd Administracyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 20.03.2003 r., II SA/Łd 2276/01

(Pr. Pracy 2003/9/42), zarówno na gruncie obowiązywania ustawy z dnia 17.02.1961 r.

o spółdzielniach i ich związkach (Dz. U. Nr 12, poz. 61 ze zm.), jak też ustawy z dnia 16.09.1982 r. Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288 ze zm.), przyjmowany jest jednolity pogląd, że prawo i obowiązek pracy członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej wynika ze stosunku członkostwa. Inaczej mówiąc- członkostwo w rolniczej spółdzielni produkcyjnej stanowi podstawę do świadczenia pracy i do takich stosunków nie mają zastosowania przepisy powszechnego prawa pracy, jako że ich podłożem jest cywilnoprawny charakter stosunku członka ze spółdzielnią w zakresie świadczenia pracy.

Z uwagi na podniesiony w odwołaniu od zaskarżonej decyzji zarzut, że pomimo zatrudnienia na zasadach członkostwa, wnioskodawca świadczył pracę w ramach zwykłej umowy o pracę, należało się również zastanowić nad tym, czy członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej może pozostawać z tą spółdzielnią w zwykłym przewidzianym przez przepisy Kodeksu pracy stosunku pracowniczym.

Również w tym przypadku przekonujące orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego w Szczecinie dostarcza na tak postawione pytanie odpowiedzi negatywnej.

W orzecznictwie tym wskazano bowiem, że w przypadku nawiązania z pracownikiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej stosunku członkostwa dochodzi do dorozumianego rozwiązania stosunku pracy za porozumieniem stron. Członek tej spółdzielni nie może więc pozostawać z nią w pracowniczym stosunku zatrudnienia. Pomiedzy członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej a spółdzielnią nie zachodzi odrębny od stosunku członkostwa stosunek pracy. Co więcej, uchwała walnego zgromadzenia rolniczej spółdzielni produkcyjnej, że „członkowie będą pracować na takich samych warunkach jak pracownicy” nie może zmieniać charakteru prawnego ich zatrudnienia. W rezultacie okres wykonywania pracy w charakterze członka spółdzielni nie może zostać zaliczony do stażu pracowniczego (por. wyrok SN z dnia 16.11.2000, I CKN 311/00, LEX nr 52413; wyrok SA w Szczecinie z dnia 03.10.2012 r., III AUa 227/12, LEX nr 1237968).

Co więcej, prawa i obowiązki członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych są uregulowane w sposób odmienny niż prawa i obowiązki pracownicze, a aktem szczególnym regulującym także wykonywanie przez nich pracy jest ustawa z dnia 16.09.1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.), tj. przepisy art. 155-165 tej ustawy.

Błędna jest więc teza, że praca członka spółdzielni jest tożsama z pracą świadczoną na podstawie stosunku pracy.

W tym miejscu warto przytoczyć fragment uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12.02.2013 r., III AUa 1360/12 (LEX nr 1289747), który stwierdził, że „(...) w sensie formalnoprawnym (dogmatycznym) zachodzi bowiem zasadnicza różnica między pracą wykonywaną w ramach stosunku pracy, a pracą świadczoną w ramach stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej. W tym drugim wypadku prawo i obowiązek świadczenia pracy wynika ze stosunku członkostwa w spółdzielni, z którym wiąże się między innymi prawo udziału w jej zarządzaniu poprzez jej organy i inne rozwiązania instytucjonalne właściwe ruchowi spółdzielczemu, co ma określony wpływ na sposób organizacji pracy i podporządkowanie w procesie jej świadczenia. W konsekwencji tego w zestawieniu ze stosunkiem pracy stosunek członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, w ramach którego świadczona jest praca, wykazuje właściwości jakościowo różne i w związku z tym do pracy wykonywanej przez członków tych spółdzielni zastosowanie mają tylko niektóre, nieliczne (ochronne) przepisy prawa pracy (...)”.

Reasumując, członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej ma co prawda obowiązek świadczenia pracy, jednak ma też pośredni udział w zarządzaniu spółdzielnią, co z kolei powoduje, że ma wpływ na organizację pracy, przez co występuje w tym wypadku nieco inne podporządkowanie niż w klasycznym stosunku pracowniczym. W końcu, do pracy członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej mają zastosowanie tylko niektóre, ochronne przepisy prawa pracy.

Jak już zostało podkreślone, w niniejszej sprawie nie budziło wątpliwości, że wnioskodawca był członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej. Świadczy o tym fakt, że odwołującego wynagradzano według dniówek obrachunkowych, co jest charakterystyczne dla stosunku członkostwa, w/w był obowiązany do wniesienia wkładu pieniężnego w wysokości 500 zł (przyjmując na siebie odpowiedzialność za zobowiązania Spółdzielni i poddając się postanowieniom Statutu Spółdzielni i wszelkim podjętym uchwałom władz Spółdzielni), jak też do uczestniczenia w posiedzeniach Walnego Zgromadzenia Członków z pełnym prawem głosu. To, że wnioskodawca miał obowiązek wykonywania poleceń pracodawcy jest rzeczą naturalną i niczego w przedmiotowej kwestii nie zmienia. Wszak trzeba mieć na uwadze, że nawet w stosunku cywilnoprawnym (np. umowa zlecenia) istnieje pewien rodzaj podporządkowania między zlecającym, a przyjmującym zlecenie. Podobnie rzecz się ma z korzystaniem przez ubezpieczonego z dni wolnych od pracy, czy podpisywaniem list obecności, co samo przez się nie oznacza jeszcze, że wnioskodawca świadczył pracę w ramach stosunku pracy.

Rację miał też organ rentowy, podnosząc, że do stażu pracy w szczególnych warunkach nie można doliczyć odwołującemu okresu nauki zawodu, jaką ten odbywał w okresie od 01.09.1968 r. do 31.08.1971 r. w Zakładach Produkcji (...) i Handlowych w B..

W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się bowiem, że okres nauki zawodu w warunkach wynikających z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) nie stanowił okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej na zasadach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyroki SN: z dnia 22.08.2012 r., I UK 130/12, LEX nr 1265553, z dnia 23.01.2012 r., II UK 96/11, LEX nr 1215433, z dnia 20.01.2011 r., II UK 169/10, Legalis nr 315438 i z dnia 24.04.2009 r., II UK 334/08, OSNP 2010/23-24/294, postanowienie SN z dnia 05.03.2013 r., II UK 341/12, Legalis nr 722409).

W orzecznictwie tym podkreśla się, że brak jest argumentów, według których rozstrzygnięty w ten sposób problem prawny mógłby utracić aktualność. Odmowa uwzględnienia okresu nauki zawodu jako okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych wynika bowiem z połączenia nauki zawodu z obowiązkiem doksztalcania się w zasadniczej szkole zawodowej, wobec czego wykonywanie prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej w wypadku młodocianych nie wypełnia dyspozycji § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r.

Dla spełnienia wymagania wykonywania pracy w szczególnych warunkach- dla celów emerytalnych- istotne jest, czy taka praca była przez pracownika faktycznie wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym dla stanowiska, na którym takie warunki występowały. Jeśli więc przez cały okres zatrudnienia na podstawie umowy o naukę zawodu ubezpieczony pracował jako uczeń na warunkach wynikających z tej umowy, to był on obowiązany do doksztalcania się w celu ukończenia pełnej szkoły podstawowej lub do doksztalcania się zawodowego lub ogólnokształcącego. Natomiast młodociani zatrudnieni w celu nauki zawodu obowiązani byli do doksztalcania się w zakresie obranego zawodu.

Praca na podstawie umowy o naukę zawodu wykonywana więc była zawsze w rozmiarze mniejszym niż obowiązujący na danym stanowisku, mimo że młodocianych

w wieku powyżej lat 16 obowiązywał normalny czas pracy stosowany w zakładzie pracy (art. 13 ust. 2 ustawy o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy).

Pomimo zatem, że młodociany odbywający naukę zawodu w ramach umowy zawartej z zakładem pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) posiadał status pracownika

w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz ubezpieczeniu społecznym, okres jego nauki zawodu połączonej z obowiązkiem doksztalcania się w zasadniczej szkole zawodowej nie stanowi okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej na zasadach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Takie też stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 12.09.2012 r., III AUa 414/12 (LEX nr 1217718).

Uznając zatem, że odwołujący nie legitymuje się 15- letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, na podstawie powołanych wyżej przepisów prawa oraz 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.